

РЕШЕНИЕ

№ 240

гр. Велико Търново, 13.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, XVII СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: АННА Д.

при участието на секретаря ИВАНКА Д. Т.А
като разгледа докладваното от АННА Д. Гражданско дело № 20224110100438
по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по искова молба на С. Д. И. срещу Районна прокуратура – Габрово и Л. Д. Т.. Развити са съображения, че на 12.10.2020 година Л. Д. Т. е подал жалба в ОД на МВР - Габрово, в която било посочено, че на 06.10.2020 година ищцата го е заплашила, че ще му „потроши“ автомобила, ако не и бъде предадено медицинското досие на Р. Е. Ш., както и че на същата дата ответникът Т. получил заплашително телефонно обаждане от ищцата, придружено от СМС-и от телефонен номер ***, със съдържание: „идвам утре с адвокатата си и ти ебавам майката, боклук“, „върви на когото искаш да се оплакваш, аз съм психопат“, „като малък ме въртяхте, сега е мой ред“, „знам те, че живееш където ти е кабинета“. Твърди, че на 19.10.2020 година, Т. подал втори сигнал до РП - Габрово, озаглавен „предложение“ за предприемане спрямо ищцата на спешни мерки по Закона за здравето. Посочва, че въз основа на това заявление била образувана преписка № 175200 -15863/2020г. на РУ на МВР - Габрово, която била обединена с преписка № 2347/2020г. по описа на РП – Габрово и по която са дадени указания органите на МВР да извършат разпит на съседите и близките на ищцата, за да установят дали е проявила агресия и дали има неадекватно поведение. Твърди, че на 08.12.2020 година РП - Габрово е внесла искане в съда, в което било посочено, че ищцата страда от афективна психоза в обострено състояние, че същата не се отнася критично към здравето си и не провежда лечение.

Въз основа на това искане било образувано ЧНД № 1130/2020 година на РС – Габрово, по което била допусната съдебно-медицинска експертиза. От последната се установило, че ищцата е психически здрава и не се налага провеждане на психиатрично лечение, поради което на 16.04.2021 година в открито съдебно заседание съдът отхвърлил искането на прокуратурата за задължително лечение. Навежда доводи, че производството по ЧНД № 1130/2020 година на РС – Габрово е образувано от РП - Габрово недобросъвестно и небрежно, без внимателен подбор и прочит на представените доказателства, без подробно и надлежно разследване, и без да са налице необходимите законови предпоставки, като това е било известно или е трябвало да бъде известно на органите на прокуратурата още преди завеждане на делото. Посочва, че ответникът Т. е демонстрирал явна недобросъвестност и желание да навреди и злепостави ищцата, като с действията си по подаване на сигналите от дата 12.10.2020 година и 19.10.2020 година Т. недобросъвестно е упражнил конституционно защитеното си право на жалба, с което е въвел в заблуждение прокуратурата, предварително знаейки или като е трябвало да знае, че няма никакви основания за възбуждане на производство по Закона за здравето срещу И.. Твърди, че органите на прокуратурата от своя страна не са провели разследване с необходимото качество, за да установят авторството на въпросните СМС, дали Т. не е предубеден и дали изобщо са налице основания за възбуждане на производство по Закона за здравето срещу ищцата. Навежда доводи, че от момента, в който узнала, че прокуратурата иска настаняването ѝ в психиатрично заведение съзнанието на ищцата изцяло било заето с мисълта, че е дамгосана като психично болна. Това силно я наскърбило, накърнило достойнството и доброто ѝ име сред обществото и съседите ѝ. Изпаднала в тежка депресия, затворила се в себе си и трудно вършела ежедневните си задължения. Дълбоко било накърнено личното ѝ достойнство и загубила увереността си за честност и справедливост от страна на държавата и държавните органи. Направено е искане Районна прокуратура - Габрово и Л. Д. Т. да бъдат осъдени да заплатят солидарно на С. Д. И. сумата в размер на 8 000.00 лева, представляваща обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди, в резултат на подаване на недобросъвестен сигнал и внасяне от първия ответник на искане пред РС-Габрово по реда на чл. 157 от Закона за здравето. Претендира да ѝ бъдат присъдени направените разноски по делото.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК са постъпили отговори на исковата молба. Процесуалният представител на Районна прокуратура – Габрово заема становище, че предявеният иск е процесуално допустим, а по същество неоснователен. Посочва, че правомощията на органите на прокуратурата по Закона за здравето не включват възможност за преценка на психичното състояние на лицето. Освен това липсва виновно поведение на прокурора, внесъл в съда предложението за задължително лечение на ищцата. На следващо място счита претендираното обезщетение за прекомерно завишено и несъответстващо на описаните вреди. Направено е искане

предявеният иск да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан. Претендира да бъдат присъдени направените от ответника разноски по делото.

Процесуалният представител на Л. Д. Т. развива съображения за недопустимост на предявените иски, а по същество и за неоснователност. Оспорва, че на ищцата е поставяна диагноза или че е определяна като вменяема или невменяема, че ответникът е призован по ЧНД като пострадало лице, както и че ответникът не е имал преки впечатления от ищцата. Твърди, че на 06.10.2020 година между него и ищцата е проведен личен телефонен разговор, а и същият имал преки впечатления от И. от минали срещи с нея във връзка с участието му като вещо лице по досъдебни производства. Навежда доводи, че в случая не е налице противоправност на деянието, доколкото подаването на жалба /сигнал/ до съответния компетентен орган съставлява упражняване правото на гражданите да се обръщат към надлежните органи и да излагат обстоятелства, които са им известни. Направено е искане предявените иски да бъдат отхвърлени. Претендира да бъдат присъдени направените от ответника разноски по делото.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и представените по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

От изисканото и приложено към настоящото дело ЧНД № 1130/2020 година по описа на Районен съд - Габрово се установява, че същото е образувано по искане на Районна прокуратура – Габрово, с което е направено предложение за настаняване на С. Д. И., с ЕГН ***** на задължително лечение в ДПБ – град Севлиево. Към искането е приложена преписка № 2347/2020 година по описа на РП -Габрово. Видно от последната д-р Л. Д. Т. е подал Жалба, вх. № 175200-15863 от 12.10.2020 година по описа на РУ на МВР – Габрово при ОД на МВР – Габрово. Изложени са оплаквания срещу Р. Е. Ш. и С. И. за отправени към него заплахи. По преписка № 2438/2020 година на ГРП, присъединена към преписка № 2347/2020 година на РП – Габрово е постъпило и Предложение, вх. № 2347/20 от 19.10.2020 година от д-р Л. Д. Т., в което посочва, че в последните дни има впечатления от поведението на С. Д. И. и има съмнения, че страда от афективна психоза. От материалите по ЧНД № 1130/2020 година по описа на Районен съд - Габрово се установява, че И. е представила по ЧНД Амбулаторен лист от 21.12.2020 година, с посочена основна диагноза „Тревожно разстройство, неуточнено“. В проведеното на 25.01.2021 година съдебно заседание, след изслушване на И. и на експерта - психиатър, призован по делото, съдът е допуснал комплексна съдебно-психиатрична и психологическа експертиза, при стационарна форма, като с определение, постановено в открито съдебно заседание на 03.02.2021 година по ВЧНД № 25/2021 година на Окръжен съд – Габрово, определението е изменено в частта, относно формата на провеждане на експертизата от стационарна в амбулаторна. От приложената по ЧНД комплексна съдебно-психиатрична и психологическа експертиза се установява, че от изследването на С. Д.

И. не се намират данни за психично разстройство по смисъла на чл. 146, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за здравето. С Решение № 260042 от 16.04.2021 година по ЧНД № 1130/2020 година по описа на Районен съд – Габрово е оставено без уважение предложението на Районна прокуратура – Габрово за настаняване на С. Д. И. на задължително лечение от стационарен тип в психиатрично заведение, като неоснователно.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Предявените от С. Д. И. срещу Районна прокуратура – Габрово и Л. Д. Т. обективно и субективно, кумулативно съединени искиове намират своето правно основание в разпоредбите на чл. 49, във връзка с чл. 45 ЗЗД и чл. 45 ЗЗД.

Законът императивно е въздигнал в забрана правилото да не се вреди другиму. Неизпълнението на това общо задължение създава отговорност за нарушителя. Непозволеното увреждане е определено чрез задължението за обезщетение на вредите и основанието за неговото пораждане. Освен обезщетителна функция, то има и превантивна цел – мотивира спазването на дължимата грижа у правните субекти, т.е. отговорността за непозволено увреждане има за задача не само да задължи виновния да обезщети пострадалия за причинените му вреди, но и да възпитава гражданите да спазват законността и да не увреждат противоправно правата и интересите на другите граждани и организации /Постановление №7 от 30.12.1959 г. на Пленума на ВС РБ/. Непозволеното увреждане представлява сложен юридически състав, елементите на който са: деяние - действие или бездействие, вреда, противоправност на деянието, причинна връзка и вина. Деликтна отговорност може да се реализира, само когато между действията и увреждането съществува пряка и непосредствена връзка. От изброените елементи на деликта само вината се предполага до доказване на противното - чл. 45, ал. 2 ЗЗД.

Следва да се има предвид, че отговорността на държавата за действия или актове на правозащитните органи се реализира по реда на специалния ЗОДОВ, но няма пречка извън хипотезите на чл. 1 и чл. 2 ЗОДОВ отговорността за други незаконни актове и действия на държавни органи да се реализира по реда на общото гражданско законодателство. Поради това и е допустимо отговорността по чл. 7 КРБ да се осъществи и по реда на чл. 49 ЗЗД, както срещу държавата, така и срещу съответното държавно учреждение. В случая по делото ищцата е предявила искова претенция за обезщетяване на неимуществени вреди и от незаконен акт на прокурор при Районна прокуратура – Габрово – искане по реда на чл. 157 ЗЗ. Доколкото в подадената по делото искова молба липсват твърдения за наличието на предвидените в чл. 2 ЗОДОВ предпоставки, следва да се приеме, че е отправено искане за ангажиране отговорността на държавата, чрез държавното учреждение по общия деликтен състав на чл. 49 ЗЗД.

В този смисъл, уважаването на предявените кумулативно обективно и субективно съединени иски с правно основание чл. 49 ЗЗД, във връзка с чл. 45 ЗЗД и чл. 45, ал. 1 ЗЗД е предпоставено от установяването от страна на ищеца на всички елементи от фактическия състав на непозволеното увреждане - причинени от виновни и противоправни действия /бездействия/ неимуществени вреди от ответника Т. и от лица, при или по повод на възложена им работа, които вреди да са в пряка причинно-следствена връзка с противоправното действие /бездействие/ на лицето/лицата, на които е възложена работата, както и размера на причинените вреди. Във всички случаи на непозволено увреждане вината се предполага до доказване на противното – чл. 45, ал. 2 ЗЗД, като при оспорване в тежест на ответниците е да оборят презумпцията, доказвайки по несъмнен начин липсата на вина.

Настоящият съдебен състав приема, че в случая по делото не са налице предпоставките, предвидени в чл. 49 ЗЗД за ангажиране на отговорността на Районна прокуратура – Габрово, която несъмнено отговаря за действията и бездействията на своите служители или други лица, на които е възложила изпълнението на нейни задължения, вменени ѝ от законодателството. По отношение на исканията на прокуратурата по чл. 157 ЗЗ не е приложим ЗОДОВ, поради което, както бе посочено по-горе преценката за тяхната законосъобразност, от която зависи елементът "противоправност" от фактическия състав на чл. 49 ЗЗД, следва да бъде извършена въз основа на това дали са били налице предвидените в закона условия за внасяне на искането в съда. Следва да се има предвид, че в Закона за здравето не са предвидени предпоставките, при които прокурорът следва да внесе искане в съда, като в чл. 157 ЗЗ е посочено, че задължително настаняване и лечение може да бъде поискано от прокурора. От друга страна в чл. 155 от закона са изброени материално-правните условия, при които е приложимо настаняването спрямо лицата, посочени в чл. 146, ал. 1, т. 1 и т. 2 ЗЗ. Вярно е, че прокурорът не може по свое усмотрение да внася искания по чл. 157 ЗЗ, т.е. без тези искания да са подкрепени със съответни данни и доказателства, но не е необходимо от тези доказателства да може да се направи абсолютно сигурен извод за наличието на материално-правните предпоставки, а и това не е възможно на този етап, доколкото прокурорът не може да назначава и да задължава лицето, за което е направено искането, да се подложи на съдебно-психиатрична експертиза. Следва да се има предвид, че без изготвяне на СПЕ е невъзможно да бъде извършена преценка за наличието на условията предвидени в чл. 155 ЗЗ, а същата може да бъде допусната от съда едва след внасяне на искането. Последното следва да е обосновано с факти и доказателства, от които може да се заключи за вероятното наличие на предпоставките на чл. 155 ЗЗ. В случая по делото, видно от приложената по ЧНД № 1130/2020г. на ГРС пр. препика № 2437/2020г. на ГРП, въз основа на която е внесено искането по чл. 157 ЗЗ спрямо ищцата, в същата се съдържа жалба, подадена от Л. Т.. В последната същият е посочил, че на 06.10.2020

година И. е отправяла спрямо него заплахи по телефона. Към тази прокурорска преписка е присъединена и пр. пр. № 2438/2020 година на ГРП, образувана по повод сигнал на Л. Т. за това, че през последните дни има впечатления от поведението на С. И. и има съмнения, че страда от заболяване, предвидено в чл. 146, ал. 1, т. 1 ЗЗ. Видно от преписката, наблюдаващият прокурор е възложил извършването на допълнителна проверка във връзка с подадените сигнали. Снети обяснения от касиера на блика, в който И. живее, в които последният посочва, че тя е конфликтна личност, неуравновесена и страда от психично заболяване. От справката от извършената проверка се установява, че Ж. Ж. Х. – братовчед на И. е отказал да даде обяснения. Братът на същата също е отказал да даде обяснения, тъй като може да има неприятности. Съдът, в настоящия му състав приема, че при така събраните данни не може да бъде направен извод за необоснованост на внесеното от прокуратура искане, респективно – за наличието на противоправност от страна на прокурора, внесъл искането по чл. 157 ЗЗ. В материалите се съдържат данни за вероятното наличие на предпоставките по чл. 155 ЗЗ, още повече, че при извършената проверка е установено, че самият брат на лицето не желае да даде обяснения, тъй като се страхува от неприятности. Дали предпоставките са налице или не, както бе посочено по-горе, може да бъде установено единствено в съдебното производство след изготвяне на съдебно-психиатрична експертиза, респективно – прокурорът не е компетентен да стори това. Следва да се има предвид и че редовността на искането за настаняване на лечение, което внася прокурора, се преценява от съда и преди допускане на самата експертиза, въз основа на мнението на изслушания в първата фаза на производството психиатър, при което в случай че не са налице основанията по чл. 155 ЗЗ или няма данни за психично разстройство в някоя от формите по чл. 146, ал. 1, т. 1 и т. 2, съдът прекратява производството с определение. В случая по делото и изслушания в проведеното съдебно заседание психиатър е дал мнение за наличието на данни за засягане на мисленето и поведението на лицето, които следва да бъдат изследвани, за да се отговори на въпроса дали лицето страда от личностово разстройство или психоза, което от своя страна е довело до възлагане на изготвянето на съдебно-психиатрична експертиза.

По отношение на поведението на втория ответник по делото – Л. Д. Т., следва да се има предвид следното. Същият е подал два сигнала – един до РУ-Габрово с твърдения за отправени по телефона от ищцата към него заплахи, а вторият – до РП – Габрово, за наличието на съмнение от негова страна, че С. И. страда от заболяване, посочено в чл. 146, ал. 1, т. 1 ЗЗ. Както в теорията, така и в константната съдебна практика безпротиворечиво се приема, че в съответствие с чл. 45 и чл. 56 КРБ гражданите имат право да се обръщат за съдействие и защита на своите законни интереси към държавните органи без опасения от последващи санкции, както и да излагат обстоятелства, които са им известни. Гражданинът е добросъвестен и когато

посочените от него обстоятелства не бъдат установени. Злоупотреба с право, респективно - противоправно поведение би било налице, когато искането не е отправено с цел да бъдат взети необходимите мерки от страна на държавния орган, а когато молителят знае, че обстоятелствата са неверни, но подава искането си, за да навреди другиму, или за да накърни друг обществен интерес. В този смисъл са Решение № 245 от 05.11.2014 година по гр.д. № 1734/2014 година на III г.о. на ВКС, Решение № 53 от 04.04.2018 година по гр.д. № 1913/2017 година на III г.о. на ВКС и много други. В този смисъл, за да бъде ангажирана отговорността на ответника Л. Т. за обезщетяване на неимуществени вреди, настъпили от сезирането му на държавен орган, какъвто е настоящия случай, трябва да се установи, че сигналът е подаден от него не с цел обстоятелствата да бъдат проверени и да бъдат взети необходимите мерки, а същият предварително е знаел неистинността на твърденията от него обстоятелства, но въпреки това е подал сигналите единствено с цел да увреди ищцата. В тази връзка, изрично в Решение № 758 от 11.02.2011 година по гр.д. № 1243/2009 година на IV г.о. ВКС приема, че отговорността за вреди от злоупотреба с право по правното си естество е деликтна и противоправността се изразява в недобросъвестното упражняване на законно признато право, като доказването на недобросъвестността е в тежест на пострадалия. В случая по делото липсват доказателства, от които би могло да се направи подобен извод. Напротив, видно от самите сигнали, Т. е посочил, че има „съмнения“ за наличието на заболяване на ищцата, като такива съмнения е изразил и призованият експерт – психиатър в проведеното на 25.01.2021 година съдебно заседание по ЧНД № 1130/2020 година на ГРС.

Не на последно място, следва да бъде посочено, че по делото не бяха ангажирани каквито и да е доказателства за претърпени от ищцата неимуществени вреди, които да се намират в причинна връзка с поведението на ответниците, въпреки изричните указания в тази насока, дадени в проведеното на 11.02.2023 година съдебно заседание.

Мотивиран от всичко изложено по-горе, настоящият съдебен състав приема, че по делото не се установи да е налице противоправно поведение на ответниците, в резултат на което да са причинени неимуществени вреди на ищеца. Липсата дори на един от кумулативно присъщите на деликтната отговорност елементи води до неоснователност на предявените искове с правно основание чл. 49, във връзка с чл. 45 ЗЗД и чл. 45 ЗЗД, поради което и като такива същите следва да бъдат отхвърлени.

При този изход на спора и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищцата следва да бъде осъдена да заплати на Районна прокуратура - Габрово сумата в размер на 100.00 лева, доколкото ответникът е представляван от юрисконсулт, а на Л. Д. Т. сумата в размер на 600.00 лева, представляваща направените от него разноски по делото за заплатено адвокатско възнаграждение.

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от **С. Д. И.** от град *, с ЕГН ***** срещу **РАЙОННА ПРОКУРАТУРА – ГАБРОВО**, с адрес град Габрово, пл. „Възраждане“ № 1 и **Л. Д. Т.** от *, с ЕГН ***** обективно и субективно, кумулативно съединени искиове с правно основание чл. 49, във връзка с чл. 45 ЗЗД и чл. 45 ЗЗД за **солидарното им осъждане за СУМАТА в размер на 8 000.00 лева /осем хиляди лева/**, представляваща обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди, в резултат на подаване на недобросъвестен сигнал и внасяне от първия ответник на искане пред РС-Габрово по реда на чл. 157 от Закона за здравето, **като неоснователни и недоказани.**

ОСЪЖДА С. Д. И. от *, с ЕГН ***** да **заплати на РАЙОННА ПРОКУРАТУРА – ГАБРОВО**, с адрес град Габрово, пл. „Възраждане“ № 1 **СУМАТА в размер на 100.00 лв. /сто лева/**, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

ОСЪЖДА С. Д. И. от *, с ЕГН ***** да **заплати на Л. Д. Т.** от *, с ЕГН ***** **СУМАТА в размер на 600.00 лв. /шестстотин лева/**, представляваща направени от него разноски по делото за заплатено адвокатско възнаграждение.

Препис от решението да се връчи на страните по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд - Велико Търново в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Велико Търново: _____